

SEILI

Kuvateksti tag with
8 point dummy
text.Kuvateksti tag
with 8 point dummy
text.

LUONNON JA RAUHAN SAARI

Retki Seiliin Turun
saaristossa on kuin
matka historiaan.
Saarella yhdistyvät luonto
ja kiehtovat tarinat.

Teksti JAANA TAPIO
Kuvat ROBERT SEGER

Kuvateksti tag
with 8 point
dummy

Kuvateksti tag with

Kuivat oksat ja kävyt rasahtelevat rikki kengän alla. Siellä täällä näkyy ruskeita papanoita, ollaanhan lampaiden laidunalueella. Polku kiemurtelee jyrkän kallion laelle.

Kun lopulta kallion huippu on saavutettu, on vaiva sen arvoinen. Edessä aukeaa vaikuttava maisema merelle. Käkkyräiset männyt hehkuvat poutapilvisen taivaan edessä kuin **Akseli Gallén-Kallelan** maalauksessa. Kaukaa mereltä kuuluu moottoriveneen puksutus.

Pudotus kalliolta alas on jyrkkä. Seilin saaren synkkä historia lepraparantolan ja mielisairaalan kotipaikkana herää täällä eloon.

Tarinan mukaan moni saarelle pakotettu ahdistunut sielu valitsi kuoleman ja heittäytyi tältä korkealta kalliolta mereen. Paikka on saanut nimen Tyttökallio.

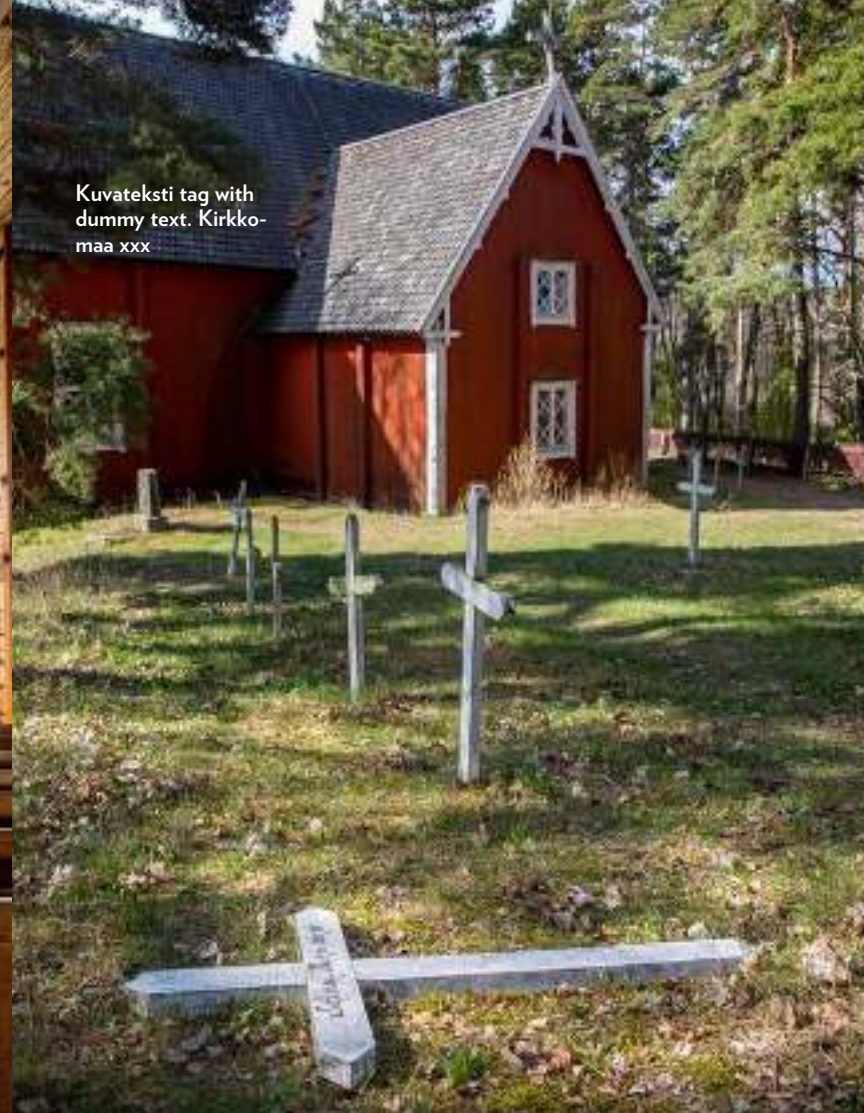
TYÖTÄ JA JÄÄHDYTYSKYPÄRÄ

Entinen mielisairaalarakennus eli houruinhuone kohoaa mäen päällä mahtavana ja tyylikkäänä. Vaaleankeltaiseksi maalattua rakennusta ympäröivä aita on muistutus siitä, että suurin osa potilaista tuotiin tänne vastoin tahtoaan. Paluumahdollisuutta ei yleensä ollut.

Parempikuntoiset potilaat saivat kulkea saa-

Kirkkos siältä xxx xx
xx

Kuvateksti tag with
dummy text. Kirkko-
maa xxx

Luonto ja puut kerto-
vat c xx x

Huone ja pakkopaita
xx xxx x

rella vapaasti ja esimerkiksi marjastaa ja sienestää, kun taas toiset pääsivät ulkoilemaan aidatulla alueella tunnin päivässä.

Päärakennuksessa on nähtävillä 1960-luvun asuun ennallistettu mielisairaalaselli. Sänky, pöytä ja yksinkertainen lipasto voisivat olla minä tahansa pienen huoneen sisustusta, mutta ulkoa lukittava ovi, oven ylle puhkaistu ikkuna käytävään sekä käytävästä käsin lämmitettävä tulipesä kielivät laitospöytäoloista. Sängylle levitetty pakkopaita saa mielikuituksen laukaamaan.

– Työnteko, kylmät ja kuumat kylvyt sekä eräänlainen jäähdytyskypärä olivat siihen aikaan yleisiä hoitoja mielenterveysongelmissa, kertoo Seilin opastus- ja majoituspäällikkö **Janita Aro**.

Hän muistuttaa, että suuri osa potilaista oli löyhämoraalisiksi katsottuja tai muuten yhteiskuntaan sopeutumattomia köyhiä naisia. Nykyisin heitä ei välttämättä olisi pidetty sairaina. Silti saarelle päätyneissä oli joskus hyvätkin puolensa.

– Siihen aikaan säännöllinen ruoka ja asunto olivat arvokkaita.

Mielisairaalan potilaat viettivät suuren osan päivästänsä päärakennuksen isossa salissa. Seiniällä on kyltti muistuttamassa, että lattialle sylkeminen oli kielletty.

KRYPTAN KUMMITUS

Seilin kirkon katto on tehty paanuista. Sisätiloja hallitsevat kapeat puupenkit, joilla on kiusallisen epämukava istua. Varsinkin kirkon takaosassa, jossa vähempiarvoisin kirkkoväki joutui pysyttelemään. Etuosan leveämmille penkeille pääsivät vain tärkeät henkilöt.

Kirkossa on erikoisen levollinen tunnelma. Johtuuko se lähestulkoon alkuperäisasussa säilyneistä puuosista? Ovella on lappu, joka kieltää kävelemästä kirkossa korkokengillä, jotta kauriit lattiaankut eivät kuluisi tarpeettomasti.

Ei voi olla mieltämättä, miten pimeää ja ankeaa on ollut istua täällä jumalanpalveluksessa kylmänä talviaamuna pelkässä kynttilänvalossa. Lämmitystä kirkossa ei ole lainkaan, mikä on nykykävijän kannalta onni, koska muuten kauriit kirkko olisi hyvinkin voinut vuosien varrella palaa poroksi.

– Kirkon votiivilaiva uusittiin 1980-luvulla.

Kuvateksti tag with 8
point dummy text.Ku-
vateksti tag with 8
point dummy text.Ku-

Saarella asuneen henkilökunnan lapset olivat parikymmentä vuotta aiemmin onnistuneet keplottelemaan vanhan laivan alas testataksseen kelluuko se. Ei kuulemma kellunut, Aro kertoo.

Keskellä kirkon lattiaa on krypta, jonne on haudattu saarella 1700-luvun alussa toimineen mahtisuvun jäseniä.

– Eräs opiskelijaporukka varasti vuosikymmeniä sitten kirkon avaimen ja avasi kryptan luukut etsiessään kummitusta. Vastaan tuli vauhdilla jotain harmaata, mikä sai etsijät pakenemaan kauhuissaan. Ilmeisesti kyseessä oli kuitenkin vain kryptaan pesän tehnyt mäyrä.

Kirkon takaosan väliseinällä erotettu alue oli varattu leprasairaille. Heitä ei edes haudattu kirkon takana olevalle hautausmaalle, koska tautia pidettiin syntisenä. Pyhään maahan oli pääsy kielletty.

OMAT ARKKULAUDAT MUKAAN

Kävelyllä pähkinälehdossa saaren eteläpuolella näkee, miten pähkinäpensaiden taipuisat oksat kaartuvat polun yläpuolelle holvikaariksi. Ylhäältä oksistosta kuuluu rapinaa, mutta orava tai lintu ehtii vilahtaa piiloon katseelta.

Pähkinäpensaiden lisäksi saarelta löytyy paljon jalopuita. Metsät ovat kasvaneet paikalle sadassa vuodessa, koska 1900-luvun alkupuolelle

”Kirkon kryptasta nousi opiskelijoiden eteen vauhdilla jotakin harmaata.”

savusiika
leivällä xxx x
xxx

vanhat puut xxxx
xx

Huone majoitus ehkä
xxx xxx xx

aurionlasku
xx xxx xx

”Saarella poltettiin paloviinaa, ja vanha sanonta ’olla seilissä’ on kotoisin täältä.”

asti saaren kaikki puutavara hakattiin pois laidunmaiden tieltä. Puupulan vuoksi saarelle lepran takia lähetettyjen oli tuotava mukanaan omat arkkulaudat.

Metsissä ja kallioilla samoillessa törmää tämän tästä erilaisiin pömpelisiin. Mielisairaalan sulkemisen jälkeen vuonna 1962 saarella on toiminut Turun yliopiston Saaristomeren tutkimuskeskus, jonka toiminta antaa saarelle oman leimansa. Missä tahansa voi törmätä puskan takaa eteen pölyttävään tutkijaan tai hänen laitteisiinsa.

Luonto ja ihmisen toiminta kietoutuvat saarella erottamattomasti yhteen. Ympäri saarta kasvaa paljon ihmisen tuomia kasveja, joita käytettiin lääkeyrteinä lepran hoidossa. Juuri muutakaan kuin yrttejä ja Jumalan sanaa ei tautiin ollut tarjolla. Paitsi tietysti paloviinaa, jota saarella poltettiin. Siitä tulee myös sanonta ’olla seilissä’.

Nykyään Kirkkoniemeksi nimitettävä alue oli vielä 1600-luvulla erillinen saari. Juuri sinne leprasairaalakin alun perin perustettiin, jotta sairastuneet olisivat erillään henkilökunnasta ja mielisairaalaista.

Nyt alueelle pääsee meren kohoamisen ja rannan täyttäjien vuoksi kävelemään kuivin jaloin, ja vanhasta maantieteestä kertoo enää infotaulu.

Illalla lämmitetään sauna ja annetaan reppailusta kipeytyneiden lihasten rentoutua. Ruskeat ja painuneet laudepuut narahtavat selän alla, kun saunoja kumartuu heittämään kiukaalle löylyä. Saarella on kaksi saunaa, joita voi yleisten naisten ja miesten saunavuorojen lisäksi varata yksityiskäyttöön.

Tuulettomana päivänä meri on peilityni ja heijastaa vuoron perään sinistä taivasta ja puiden vihreää. Aurinko laskee merelle kullaten nurmikon kirkkaanvihreät ruohonkorret.

Seilin ruotsinkielinen nimi Sjalö yhdessä saaren historian kanssa on houkuttellut monet kutsumaan paikkaa Sielujen saareksi. Todellisuudessa saaren nimi tulee vanhasta ruotsin kielestä ja merkitsee hyljesaarta, joka viittaa vanhaan hylkeenpyytäjien paikkaan.

Ei silti voi olla pohtimatta, miten hyvin nimi Sielujen saari sopisi paikalle nykyään. Ei pelkästään historian vuoksi vaan siksi, että vierailu saaren rauhassa todella hoitaa sielua. Tänne astuttuaan saa melkein kuin luvan olla tekemättä mitään. Pelkässä olemisessakin on ohjelmaa tarpeeksi.

Pään voi painaa tyynyyn huoneessa, joka kauan sitten oli selli. Täällä voi kokea rauhaa. Ehkä joku kauan sitten koki edes hetkellisesti samanlaisen tunteen samassa huoneessa.

SEILUJEN SAARI

SEILIN SAARI

Seilisä toimi lepraparantola ja mielisairaala 1600- ja 1700-luvulta lähtien. Sairaala lakkautettiin 1962. **Seiliin pääsee** yhteysaluksella Nauvosta ja Turusta. Nauvosta matka kestää puolisen tuntia, Turusta 1,5 tuntia. Kesällä yhteyksiä on useampi päivässä. **Saarella on** ravintola, kesäkioski ja hostellityyppistä majoitusta. Majoitus

yhdelle alkaen 40 e, jaettu kylpyhuone ja keittiö, aamupala 9 e. Telttailu ja avotulen teko on saarella kiellettyä. Venepaikka maksaa 28 e yötä kohden. Yksityinen saunavuoro 25 e/tunti + 3,50/hlö. **Opastetuja kierroksia** järjestetään kesäaikaan kahdesti päivässä. Aikuiset 9 e, lapset 5,50 e. **visitseili.fi**